

Sygn. akt VII Kz 193/21

Sygn. akt Sądu Rej. w K. (...)

POSTANOWIENIE

Dnia 23kwietnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie, VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Firkowski

Protokolant: st. sekr. sąd. Elżbieta Łotowska

po rozpoznaniu w sprawie cudzoziemki (...) oraz jej dziecka (...)

zażalenia pełnomocnika cudzoziemki na postanowienie Sądu Rejonowego w K. z dnia 5 marca 2021 r., sygn. akt (...)

w przedmiocie przedłużenia okresu pobytu w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w K. na okres od dnia 9 marca 2021 r. godz. 21.45 do dnia 7 czerwca 2021 r. godz. 21.45

na podstawie art. 437 § 2 k.p.k.

postanawia:

- zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że uchylić stosowany wobec cudzoziemki (...) oraz małoletniej pozostającej pod jej opieką (...), środek w postaci pobytu w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w K., nie uwzględniając wniosku Komendanta (...) Oddziału Straży Granicznej o jego przedłużenie do 7 czerwca 2021 r. do godz. 21.45;
- zobowiązać cudzoziemkę (...) wraz z małoletnią pozostającą pod jej opieką (...) do zamieszkania w recepcyjnym ośrodku dla cudzoziemców w B.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. postanowieniem z dnia 5 marca 2021 r. wydanym w sprawie o sygn. (...), na podstawie art. 89 ust. 4 i 6 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzieleniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedłużył pobyt cudzoziemki (...) oraz jej dziecka (...) w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w K. na okres od dnia 9 marca 2021 r. godz. 21.45 do dnia 7 czerwca 2021 r. godz. 21.45.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył pełnomocnik cudzoziemki, który zaskarżył je w całości.

Skarżąca orzeczeniu zarzuciła naruszenie następujących przepisów prawa:

- art. 89 ust. 4 w zw. z art. 87 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1666, ze zm.; dalej zwana: U.U.C.o.) poprzez niewłaściwe zastosowanie ww. przepisów i uznanie, że zachodzą przesłanki, uzasadniające przedłużenie okresu pobytu w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców, w sytuacji gdy zostały przedłożone dowody (których Sąd I instancji nie wziął pod uwagę), z których wynika, że Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców zebrał wszystkie potrzebne informacje, na których opiera się wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, a tym samym, że odpadła przesłanka z art. 87 ust. 1 pkt 2 U.U.C.o.,
-

art. 89 ust. 4 a u.u.c.o. przez niezastosowanie wskutek nieprawidłowej wykładni ww. przepisów prawa; Sąd I instancji w całości podzielił w tym zakresie stanowisko Komendanta, nie biorąc pod uwagę argumentacji zaprezentowanej w piśmie z dnia 4 marca 2021 r. - art. 89 ust. 4a powinien być bowiem rozpoznany z uwzględnieniem brzmienia pozostałych przepisów art. 89 U.u.C.O., w szczególności ust. 4; w przypadku gdy przed upływem okresów, o których mowa w ust. 1 i 3, postępowanie w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej nie zostało zakończone decyzją ostateczną i nadal zachodzi którakolwiek z okoliczności, o których mowa w art. 87 ust. 1, sąd może przedłużyć okres pobytu wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców na czas określony, niezbędny do wydania takiej decyzji; "opóźnienia", o którym mowa w art. 89 ust. 4 a u.u.c.o. nie można odnosić do trybu postępowania o udzielenie ochrony międzynarodowej (zwykły czy przyspieszony), ale do okresu, o którym mowa w art. 89 ust. 1 i 3 U.U.C.O., co wynika wprost z brzmienia ww. przepisów prawa,

3.

art. 88a ust. 3 pkt 2 u.o.c.o. przez niezastosowanie przez Sąd I instancji ww. przepisów prawa w sytuacji gdy zachodzą przesłanki, o których mowa w ww. przepisach prawa, uzasadniające niezwłoczne zwolnienie R. M. ze strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców; jak wynika z przedłożonych dowodów przy piśmie z dnia 4 marca 2021 r. (Sąd I instancji nie odnosi się do nich) R. M. w kraju pochodzenia był ofiarą przemocy psychicznej i fizycznej,

4.

art. 89 ust. 7 u.o.c.o. w zw. z art. 55 ust. 1 u.o.c.o. w zw. z art. 55 a u.o.c.o. w zw. z art. 71 u.o.c.o. w zw. z przepisami Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie wysokości pomocy dla cudzoziemców ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej poprzez uznanie, że nie ma podstaw do zastosowania alternatywnych środków wolnościowych, co Sąd I instancji oparł na stwierdzeniu, że "nie posiada i nie wskazał adresu, pod którym mógłby przebywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie posiada wystarczającej ilości środków finansowych wymaganych do wpłaty zabezpieczenia pieniężnego", co jest wynikiem braku analizy sytuacji prawnej osób ubiegających się w Polsce o udzielenie ochrony międzynarodowej, tj. że osoby te mają zapewnione miejsce zamieszkania, pomoc socjalną, finansową i medyczną, jak również dokument tożsamości - Tymczasowe Zaświadczenie Tożsamości Cudzoziemca, jak również nie wzięcia pod uwagę złożonego w poczet materiału dowodowego pisma Naczelnika Wydziału Udzielania Pomocy Socjalnej i Opieki Medycznej Departament Pomocy Socjalnej Urzędu do Spraw Cudzoziemców z dnia 8 lutego 2021 r., z którego wynika, że w przypadku zwolnienia ze strzeżonego ośrodka rodzina zostanie objęta w ramach procedury o udzielenie ochrony międzynarodowej pomocą socjalną (miejsce w ośrodku, zapewnione miejsce pobytu) oraz pomocą medyczną, możliwości zastosowania środków alternatywnych,

5.

art. 7 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 ze zm.) poprzez niewskazanie przez Sąd I instancji, na podstawie jakich dowodów wydał zaskarżone rozstrzygnięcie o przedłużeniu okresu pobytu w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców, przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, brak wnikliwego i wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, w tym niepoddanie ocenie indywidualnej sytuacji R. M. i jej rodziny, nieodniesienie się do dowodów i stanowiska zaprezentowanego w piśmie z dnia 4 marca 2021 r., bezkrytyczne poparcie stanowiska zaprezentowanego we wniosku o przedłużenie pobytu przez Komendanta (...) Oddziału Straży Granicznej przy całkowitym zignorowaniu stanowiska zaprezentowanego przez stronę "r. ...) nie może znaleźć aprobaty sposób procedowania sgdów sprowadzający się do bezkrytycznego akceptowania wniosków organów Straży Granicznej, tak w przedmiocie zastosowania, jak i przedłużania pobytu cudzoziemców w Strzeżonych Ośrodkach, oraz powielania ustaleń w nich zawartych przy jednoczesnym braku dokładnego wyjaśnienia okoliczności sprawy, jak choćby poprzez przesłuchanie cudzoziemca" (tak: postanowienie Sądu Okręgowego w P. z dnia 18 czerwca 2018 roku sygn. akt (...), s. 7), co miało istotny wpływ na wynik postępowania, gdyż skutkowało uznaniem, że zachodzą podstawy do przedłużenia pobytu w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców oraz że nie ma podstaw do zastosowania środków wolnościowych, o których mowa w art. 89 ust. 7 u.u.c.o.

6.

art. 92 k.p.k. przez nierozważenie przez Sąd I instancji wszystkich istotnych okoliczności i dowodów ujawnionych w toku postępowania, a zaprezentowanych przez stronę w piśmie z dnia 4 marca 2021 r. co miało istotny wpływ na wynik postępowania, gdyż skutkowało uznaniem, że zachodzą podstawy do przedłużenia pobytu w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców oraz że nie ma podstaw do zastosowania środków wolnościowych, o których mowa w art. 89 ust. 7 u.u.c.o.

W oparciu o powyższe skarżąca wniosła o uchylenie ww. postanowienia w całości i zarządzenie niezwłocznego zwolnienia R. M. z małoletnią córką ze Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców. Ewentualnie wniosła o zarządzenie niezwłocznego zwolnienia R. M. z małoletnią córką ze Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców, i zastosowanie środków o charakterze wolnościowym, tj. zobowiązania do zamieszkiwania w jednym z recepcyjnych ośrodków dla cudzoziemców (B., ul. (...), (...)-(...) B. lub P. - D., (...)(O.) i zgłaszania się w określonych odstępach czasu do właściwej P. Straży Granicznej zgodnie z miejscem zamieszkania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie pełnomocnik cudzoziemki okazało się zasadne, skutkując koniecznością zmiany zaskarżonego postanowienia o przedłużeniu pobytu cudzoziemki i jej małoletniego dziecka w strzeżonym ośrodku poprzez uchylenie tego środka i zastosowanie środka alternatywnego do detencji.

Na wstępie podkreślić jednak należy, że słusznie ustalił Sąd I instancji w treści zaskarżonego postanowienia, iż w realiach analizowanej sprawy spełnione zostały przesłanki z art. 89 ust. 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym w przypadku gdy przed upływem okresów, o których mowa w ust. 1 i 3, postępowanie w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej nie zostało zakończone decyzją ostateczną i nadal zachodzi którakolwiek z okoliczności, o których mowa w art. 87 ust. 1, sąd może przedłużyć okres pobytu wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców na czas określony, niezbędny do wydania takiej decyzji.

Zarazem jednak, zasadnie wskazano w treści środka odwoławczego, że wydając zaskarżone rozstrzygnięcie, sąd nie poczynił dostatecznych rozważań co do możliwości zastosowania wobec cudzoziemki i pozostającego pod jej opieką małoletniego dziecka środków alternatywnych do detencji. Podkreślić przy tym należy, że w przedmiotowej sprawie obecnie wystarczającym jest zastosowanie wobec cudzoziemki i jej małoletniego dziecka środka, o którym mowa w art. 88 ust. 1 pkt 3 u.u.c.o. w postaci zobowiązania do zamieszkania w wyznaczonym miejscu.

W myśl art. 89 ust. 7 u.u.c.o. Sąd, rozpatrując wniosek o przedłużenie okresu pobytu wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w strzeżonym ośrodku, ocenia, czy istnieje możliwość zastosowania środków, o których mowa w art. 88 ust. 1.

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie istnieje możliwość zastosowania wobec cudzoziemki środka alternatywnego do detencji.

Należy mieć pod uwagę, że cudzoziemka ma pod opieką małe, niespełna roczne dziecko. Z notatki służbowej z dnia 31 marca 2021 r. (k. 138) wynika, że u cudzoziemki podczas konsultacji psychiatrycznej zdiagnozowano zaburzenia depresyjne. Stan cudzoziemki nie poprawił się pomimo regularnego przyjmowania zapisanych jej leków. Według twierdzeń cudzoziemki zastosowane wobec niej leczenie nie pomaga i nie może ona normalnie funkcjonować w ośrodku zamkniętym. Taki stan psychiczny cudzoziemki może mieć wpływ na dziecko pozostające pod jej opieką.

Rzecznik Praw Dziecka w wystąpieniu generalnym z dnia 06 marca 2018 r., podkreślił znaczenie art. 3 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka, który stanowi, iż: „We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez (...) sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka”. Zasada ta, z mocy art. 9 oraz 91 ust. 1 i 2 w zw. z art. 241 ust. 1 Konstytucji RP stanowi część krajowego porządku prawnego i powinna być bezpośrednio stosowana, zaś w przypadku kolizji z przepisami ustaw – posiada pierwszeństwo. W analizowanym wystąpieniu zasygnalizowano konieczność wnikliwego badania, przy poszanowaniu zasady dobra dziecka, możliwości stosowania środków alternatywnych do detencji przy rozstrzygnięciu odnośnie do pobytu w strzeżonym ośrodku małoletnich cudzoziemców.

Zagadnienie przedłużania detencji małoletnich cudzoziemców było również przedmiotem orzekania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W wyroku z dnia 10 kwietnia 2018 r. B. i in. p-ko Polsce (skarga nr (...)) Trybunał podkreślił, że umieszczenie dziecka w strzeżonym ośrodku nie stanowi zapewnienia najlepszego interesu dziecka. W pierwszym rzędzie należy rozważyć zastosowanie środków wolnościowych, zaś detencja powinna zawsze być rozwiązaniem, po które sięga się w ostateczności.

Wprawdzie w sprawie toczącej się przed Urzędem do spraw Cudzoziemców negatywnie rozpoznano wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, to jednocześnie w decyzji z dnia 24 czerwca 2021 r. stwierdzono, że Cudzoziemka w kraju pochodzenia doświadczyła przemocy fizycznej.

Mając powyższe na względzie, podziеляjąc argumentację podniesioną w treści środka odwoławczego, zaskarżone postanowienie należało zmienić, uznając, że obecnie nie istnieją wystarczające przesłanki do kontynuowania stosowania wobec cudzoziemki (...) oraz małoletniej pozostającej pod jej pieką (...) środka detencyjnego w postaci pobytu w strzeżonym ośrodku w sytuacji gdy nie ma przeszkód, aby zastosować wobec wymienionych środki alternatywne przewidziane w art. 88 ust 1 u.u.c.o.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.